

VIST I NO VIST

Jordi Sardans
HISTORIADOR

JUSTÍCIA, O ELS DISCURSOS DE LA VERITAT

Si al darrer article a **Regió7** m'interrogava sobre la justícia a l'Estat espanyol, l'obra que hi havia en programació fins ara a la Sala Gran del Teatre Nacional de Catalunya (TNC) confirmava que del 1939 cap aquí la justícia (en majúscules) ha estat poca cosa més que una farsa. L'obra retrata a bastament com un personatge aparentment modèlic dins la comunitat, no deixa de ser un cínic covard que ha sucumbit plenament a les exigències d'una societat hipòcrita que valora la imatge exterior de les persones, sense qüestionar els principis ètics fonamentals. Així s'explica amb naturalitat la vida del prohom Samuel Gallart, que en la seva professió de jutge justifica el seu relat fins que l'ha de confrontar amb la seva intimitat, relacionada també amb els darrers 80 anys de la història del nostre país. L'obra parteix del final de la Guerra Civil Espanyola i les seves nefastes conseqüències per a Catalunya, la misèria i

submissió de l'alta burgesia catalana al règim franquista, les mal anomenades transició i democràcia, per acabar en un futur, el 2130, on la identitat del jutge ha passat a la història com un perfecte desconegut a qui ja ningú no esmenta. Així, relativitzant la vida, al final de l'obra ni els seus familiars del segle XXII poden recordar qui era el personatge: «Un que segurament havia viscut aquí». Ja l'àvia de Samuel, la Raquel, l'havia advertit que «la justícia és un luxe que els perdedors no es poden permetre». El jutge que ha triomfat professionalment ha de buscar en la clandestinitat la seva realització personal, que fa aflorar una de les seves intimitats, l'activitat de buscar un company per a una trobada sexual esporàdica en un lloc públic. L'obra con-

«L'obra parteix del final de la Guerra Civil Espanyola i les seves nefastes conseqüències per a Catalunya

fronta l'èxit social del jutge amb el seu fracàs individual, alhora que ironitza sobre la hipocresia de la burgesia catalana i se centra sobretot en quin és el moment precís de la vida d'una persona, que farà que canviï la seva forma natural de viure per una altra d'imposada per la societat dominant.

Em va agradar més la primera part que la segona, sobretot pel que fa a la intensitat narrativa, potser també perquè el desenllaç del final de l'obra és força previsible. En el sopar hi havia unes interessants converses creuades que són simultànies i van endavant i endarrere per mantenir l'interès de l'espectador. El text del dramaturg Guillel Clua centra l'essencial de l'obra a saber qui som i abasta cinc generacions diferents, cosa que permet que un intèrpret faci diversos personatges. En la segona part se centra en els anys 80 del segle passat de la història de Catalunya, quan Jordi Pujol feia i desfeia el que li donava la

gana, en uns anys en què la gent explicava acudits sobre la sida. En va caure molta fins aconseguir que passés de ser una malaltia mortal a crònica. I assolir que no fos notícia periodística, perquè els estigmatitzava. L'obra acaba amb un bri d'esperança, quan el protagonista –el decrepit jutge– confessa les seves errades personals, i abandonat per gairebé tothom, s'abraça amb la neta, l'única que també es mou per sentiments i comprèn la redempció de l'avi a través de la seva confessió. A la primera part l'obra es mou a l'entorn de Josep M. Pou, que no té el paper principal com a actor, però la resta de personatges interactuen sobre la seva persona, la del jutge Samuel Gallart, que es jubila amb una missa i un sopar familiar. En canvi, a la segona

«En canvi a la segona part ja té un protagonisme més important i acaba amb un monòleg de categoria»

na part ja té un protagonisme més important i acaba amb un monòleg de categoria. Possiblement, el millor actor de l'escena catalana actual. Una extraordinària Vicky Peña, que té 66 anys però al llarg de la seva carrera la majoria de directors sempre li han donat uns papers en general de dona més gran del que és en realitat, com també passa en l'obra que comentem. Segurament perquè es tracta d'una actriu polifacètica. Important l'escenografia de Paco Azorín, innovadora i extraordinària amb diversos escenaris alhora. La direcció és a càrrec de Josep Maria Mestres, un apassionat del teatre. Iniciat als Pastorets de Calaf i estudiant de l'Institut del Teatre. Comença interpretant però acaba dirigint, que és el que veritablement li agrada. Llicenciat en Ciències de l'Educació, on es va interessar molt per la psicologia. Fundador de l'Aula de Teatre de la Universitat Pompeu Fabra. Adora Bertolt Brecht. Ha dirigit 65 espectacles des del 1988.